

ROZDZIAŁ IV: POCZĄTKI ŚREDNIOWIECZA

Temat lekcji	Wymagania podstawowe. Uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe. Uczeń:
1. Bizancjum	- zna wydarzenia związane z datami: 330 r., 395 r., 527 r. - przedstawia dokonania Justyniana I Wielkiego - poprawnie posługuje się terminami: Bizancjum, Hagia Sophia, ogień grecki, ikona, katolicyzm, prawosławie, bazylika - lokalizuje na mapie Konstantynopol i cesarstwo bizantyjskie - wymienia nazwy terytoriów podbitych przez Justyniana - wyjaśnia znaczenie określenia <i>Nowy Rzym</i> - prezentuje osiągnięcia Bizancjum w dziedzinie kultury i nauki - poprawnie stosuje nazwy <i>katolicyzm</i> i <i>prawosławie</i> dla poszczególnych odłamów Kościoła chrześcijańskiego - określa wpływ warunków geograficznych na znaczenie Konstantynopola	- opisuje okoliczności powstania Konstantynopola - charakteryzuje sytuację w Bizancjum po upadku Rzymu - wymienia reformy wprowadzone przez Justyniana I Wielkiego - omawia ustrój Bizancjum - opisuje wygląd świątyni Hagia Sophia - określa czynniki decydujące o sile militarnej Bizancjum - przedstawia sytuację Kościoła chrześcijańskiego po upadku cesarstwa zachodniorzymskiego - wskazuje różnice między Kościołem wschodnim a zachodnim
2. Początki islamu	- zna wydarzenia związane z datami: 622 r., 630 r., 632 r., 711 r. - przedstawia dokonania Mahometa - poprawnie posługuje się terminami: islam, Allah, muzułmanie, hidżra, Koran, szariat, dżihad, meczet, świątynia Kaaba, minaret, kalif, arabeska - lokalizuje na mapie Półwysep Arabski oraz miasta: Mekkę i Medynę - omawia położenie geograficzne i warunki naturalne panujące na Półwyspie Arabskim - opisuje warunki życia i zajęcia Arabów - wymienia filary wiary arabskiej - wskazuje na mapie kierunki i zasięg podbojów Arabów - prezentuje osiągnięcia arabskie w dziedzinie kultury i nauki	- przedstawia okoliczności, w których doszło do powstania islamu - charakteryzuje związki między islamem, chrześcijaństwem i judaizmem - dostrzega znaczenie idei świętej wojny dla rozprzestrzeniania się religii arabskiej - opisuje wygląd meczetu - omawia organizację państwa arabskiego - charakteryzuje stosunek Arabów do podbitych narodów - określa rolę Arabów w rozpowszechnianiu osiągnięć ludów podbitych oraz rozwoju spuścizny starożytnych cywilizacji
3. Państwo Franków	- zna wydarzenia związane z datami: 496 r., 732 r., 800 r., 814 r. - przedstawia dokonania postaci: Chlodwiga, Karola Młota, Pepina Krótkiego, Karola Wielkiego i Einharda - poprawnie posługuje się terminami: arianizm, majordom, marchia, margrabia, hrabia, hrabstwo, siedem sztuk wyzwolonych, minuskuła, renesans karoliński, retoryka, dialektyka, kaligrafia, manuskrypt, miniatura - lokalizuje na mapie pierwotne siedziby Franków - opisuje życie codzienne i zajęcia Franków - określa zasięg terytorialny państwa Franków - wyjaśnia znaczenie przyjęcia chrztu przez Chlodwiga - wskazuje na mapie terytoria podbite przez Karola Wielkiego - przedstawia rozwój kultury i nauki za panowania Karola Wielkiego - określa znaczenie koronacji cesarskiej Karola - prezentuje dokonania Karola Wielkiego	- przedstawia sytuację polityczną w Europie zachodniej po upadku cesarstwa zachodniorzymskiego - omawia organizację państwa Franków - wyjaśnia znaczenie zwycięstwa Franków w bitwie pod Poitiers - opisuje sposób przejścia władzy w państwie Franków przez dynastię Karolingów - uzasadnia słuszność określenia <i>renesans karoliński</i> dla zmian w kulturze i nauce, które nastąpiły w VIII i IX w. - omawia związek między rozwojem kultury i nauki a utrzymaniem silnego państwa - ocenia wpływ Karola Wielkiego na proces kształtowania się średniowiecznej Europy
4. Rzesza Ottonów	- zna wydarzenia związane z datami: 843 r., 962 r. - przedstawia dokonania postaci: Ludwika Pobożnego, Ludwika Niemieckiego, Karola Łysego, Lotariusza (Lotara), Ottona I, Ottona III, Henryka II - poprawnie posługuje się terminami: traktat w Verdun, Rzesza Niemiecka, uniwersalizm - wymienia postanowienia traktatu w Verdun - lokalizuje na mapie państwa powstałe w wyniku podziału monarchii Karola Wielkiego - wyjaśnia, w jaki sposób powstała Rzesza Niemiecka - omawia znaczenie koronacji cesarskiej Ottona I - tłumaczy, na czym polega idea uniwersalizmu	- przedstawia okoliczności, w których doszło do podziału państwa Karola Wielkiego - ocenia znaczenie traktatu w Verdun dla dalszych losów politycznych Europy - charakteryzuje sytuację polityczną państwa niemieckiego po wygaśnięciu dynastii Karolingów - omawia dokonania Ottona I i Ottona III - ocenia rolę Ottona I i Ottona III w kształtowaniu się średniowiecznej Europy - opisuje politykę następców Ottona III

5. Najazdy Normanów	- zna wydarzenia związane z datą 1066 r. - przedstawia dokonania postaci: Leifa Erikssona, Roberta Giuscarda i Wilhelma Zdobywcy - poprawnie posługuje się terminami: Normanowie (wikingowie), runy, drakkary, snekkary, kościół klepkowy - lokalizuje na mapie siedziby Normanów - omawia warunki naturalne i położenie geograficzne Półwyspu Skandynawskiego - opisuje warunki życia i zajęcia ludności normañskiej - podaje przyczyny wypraw organizowanych przez Normanów - wskazuje na mapie kierunki ekspansji wikingów - wymienia państwa powstałe na terenie Skandynawii - omawia osiągnięcia Normanów w dziedzinie sztuki i rzemiosła	- przedstawia system wierzeń Normanów - wskazuje czynniki, które zadecydowały o sukcesie podbojów normańskich - opisuje wygląd łodzi wikingów i uzbrojenia wojowników normańskich - prezentuje okoliczności, w których doszło do powstania państw skandynawskich - dostrzega związek między przyjęciem chrześcijaństwa a zaprzestaniem wypraw rabunkowych Normanów - opisuje okoliczności, w których Normanowie pojawili się w Ameryce
6. Słowianie i Węgrzy	- zna wydarzenia związane z datami: IV–V w., VII w., IX w., 863 r., 955 r., 988 r., 1001 r. - przedstawia dokonania postaci: Samona, Rościława, Cyryla, Metodego, Świętopełka, Włodzimierza Wielkiego, Stefana Wielkiego - poprawnie posługuje się terminami: Słowianie, głagolica, cyrylica, latopis, Lechowe Pole - dokonuje podziału Słowian na grupy (zachodnią, wschodnią, południową) - wskazuje na mapie położenie pierwszych państw słowiańskich i Węgier - omawia warunki życia i zajęcia Słowian - wyjaśnia, jakie znaczenie dla utrzymania i rozwoju państwowości słowiańskiej miała decyzja władców o przyjęciu chrztu	- omawia organizację plemion słowiańskich - wymienia okoliczności powstania pierwszych państw słowiańskich i państwa węgierskiego - opisuje działalność misyjną Cyryla i Metodego - przedstawia dokonania Włodzimierza Wielkiego i Stefana Wielkiego - charakteryzuje powstanie państwa ruskiego
7. Między papieżem a cesarstwem	- zna wydarzenia związane z datami: X w., 1054 r., 1075 r., 1077 r., 1122 r. - przedstawia dokonania postaci: Sylwestra II, Grzegorza VII i Henryka IV - poprawnie posługuje się terminami: Cluny, prawo kanoniczne, schizma wschodnia, ekskomunika, prawosławie, dyktat papieski, inwestytura, Canossa, konkordat wormacki, synod - wymienia przejawy kryzysu w Kościele w X w. - lokalizuje na mapie Cluny - wskazuje na mapie zasięg wpływów Kościoła katolickiego i prawosławnego - określa przyczyny i konsekwencje schizmy wschodniej dla Kościoła i jego wyznawców	- charakteryzuje sytuację w Kościele chrześcijańskim w X w. - omawia dokonania papieża Sylwestra II - przedstawia okoliczności, w których doszło do schizmy wschodniej - wyjaśnia, na czym polegał spór o inwestyturę - opisuje przebieg sporu i sposób, w jaki został rozwiązany - tłumaczy znaczenie powiedzenia: „pójść do Cannosy” - podaje najistotniejsze treści zawarte w Dyktacie papieskim Grzegorza VII